

Riktlinjer för utredning av rätt till skolgång för EU-medborgare

Dokumentnamn	Dokumenttyp	Fastställt/upprättad	Beslutsinstans
Utredning av uppehållsrätt och rätt till utbildning för EU-medborgare	Riktlinjer	2015-11-25, § 176	Barn- och utbildningsnämnden
Dokumentansvarig/processägare	Version	Senast reviderad	Giltig till
Barn- och utbildningschef	1		Tills vidare
Dokumentinformation	Dokumentet anger förutsättningar för uppehållsrätt. Riktlinjerna revideras vid förändrade förutsättningar, rättspraxis		
Dokumentet gäller för	Förskolechefer, rektorer, administrativ personal inom Utbildningsförvaltningen		

Rätt till skolgång, rättslig reglering

Barn bosatta i Sverige har skolplikt enligt skollagen 7 kap 2 §.

Barn bosatta i Sverige enligt skollagen 29 kap 2 § har inte skolplikt men rätt till utbildning. De kategorier som omfattas är bl.a.:

- *Asylsökande.*
- *Stöd av EU-rätten.*
Vistelse mindre än 3 månader i Sverige är tillåtet utan uppehållstillstånd
Vistelse mer än 3 månader i Sverige är tillåtet under vissa förutsättningar.
- *Vistelse utan stöd av myndighetsbeslut eller författning s k papperslösa.*

Kommunen prövar bosättning och rätt till utbildning. Barn har rätt till förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasiesärskola och gymnasieskola om de påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år. Kommunens regler för placering i förskola och fritidshem omfattas.

Upphållsrätt för bosatt enligt 29 kap 2 §, andra stycket, punkt 3

Upphållsrätt är en rätt för EU- och EES-medborgare samt deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än grundläggande tre månaderna utan uppehållstillstånd.

Villkor för uppehållsrätt enligt Utlänningslagen 3 a kap 3 §:

- Den sökande ska vara ekonomiskt aktiv genom att t ex
 - ✓ söka arbete med verklig möjlighet att få arbete och ha en sjukförsäkring
 - ✓ ha en anställning i Sverige
 - ✓ vara egenföretagare
- Den sökande är studerande och inskriven vid ett godkänt lärosäte, har tillräcklig inkomst eller andra medel för att klara försörjning utan bidrag, har en heltäckande sjukförsäkring som gäller i landet.
- Den sökande vistas i landet och har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars räkning för att inte belasta mottagarlandets sociala välfärdssystem samt har en heltäckande sjukförsäkring.

Om pappan eller mamman i familjen är att betrakta som anställd, studerande, arbetssökande eller egenföretagare så har hans familj (maka/make och barn) även uppehållsrätt.

Skyldigheten att anordna utbildning inträder formellt när personen anmäler intresse för att delta.

Uppehållsrätt för bosatt enligt 29 kap 2 §, andra stycket, punkt 5, s.k. ”papperslösa”

Papperslös är en definition för en person som befinner sig i landet utan tillstånd. Har sökt *asyl*, fått *avslag*, och sedan *håller sig undan när avvisningsbeslut ska verkställas*, fått *tidsbegränsat uppehållstillstånd och stanna kvar när tillståndet har gått ut*. Det finns också *barn och ungdomar som aldrig gett sig tillkänna*. Elever som är papperslösa har ofta anledning att hålla sig undan andra myndigheter. Det kan ställa särskilda krav på skolan när det gäller registrering och sekretessbedömning rörande eleven.

Barnen har rätt till förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasiesärskola och gymnasieskola om de påbörjat utbildningen innan de fyllt 18 år.

Barn som tillfälligt vistas i Sverige < 3 månader

Rätten till skolgång för barn som vistas i landet under 3 månader är oklar. De räknas inte som papperslösa. Frågan tolkas olika i kommunerna. Det finns inte lagstöd för rätt till utbildning. I tidigare motionsyttrande föreslår barn- och utbildningsnämnden att rättspraxis avvaktas.

Tiggeri

Tiggare har rätt att uppehålla sig i Sverige högst 3 månader. Tiggeri är inte straffbart eller otillåtet enligt svensk lag.

Dom i Skolväsendets överklagandenämnd är vägledande. Domstolen anser att familjen saknar uppehållsrätt eftersom de inte uppfyller rörlighetsdirektivets krav på tillräckliga medel för sin försörjning. Tiggeri grundar inte rätt till skolgång. 2015-02-16, dnr 21014:556, prövning enligt SL 29 kap 2 § p.3.

Handläggningsgång från EU- och EES- länder

1. Vårdnadshavare, annan kontaktar förskolechef/rektorer alternativt förvaltning för att fylla i inskrivningsblankett till förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola.
2. Inskrivningsblankett lämnas till utredare vid Utbildningsförvaltningens centrala administration för registrering, utredning av uppehållsrätt och rätt till skolgång. All handläggning utförs av Utbildningsförvaltningen centralt. Uppgifter kommer att inhämtas från berörda myndigheter för att få en heltäckande bild i ärendet.

3. Ansökan prövas endast om den är undertecknad av vårdnadshavare.
4. Förvaltningschef bedömer uppehållsrätt och beslutar om rätt till utbildning med stöd av delegationspunkt 16.2.
Beslut kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd enligt skollagen 28 kap 12 § punkt 13.

Personuppgifter

Den sökande ska ange

- Barnets, vårdnadshavares namn
- Barnets, vårdnadshavares födelsedata
- Medborgarskap
- Tidigare bosättning (annat land, annan kommun i Sverige)
- Datum för ankomst till Sverige
- Modersmål
- Adress, bilaga hyreskontrakt för bostaden, första eller andrahandskontrakt, köpekontrakt.
- Telefonnummer, e-postadress

Egenföretagande

Det krävs inte att verksamhet startat och börjat ge resultat men den egna företagaren ska kunna uppvisa dokumentation som styrker avsikten att starta, har startat företag. Bevisbördan åvilar den som hävdar uppehållsrätt. Intyg om att sjukförsäkring gäller i Sverige ska alltid uppvisas. Exempel på dokumentation:

- Hyreskontrakt för lokal
- Marknadsplan
- Leverantörsfakturer, kvitton på inköpt material
- Kundfakturer
- F-skattsedel
- Momsredovisningsnummer
- Överlåtelsehandlingar om etablerad rörelse förvärvat
- Utdrag från Bolagsregistret

Arbetstagare

Arbetstagare ska uppvisa

- Anställningsbevis från arbetsgivare med uppgift om lön och anställningstid eller bekräftelse på anställning från arbetsgivaren
- Intyg om sjukförsäkring som gäller i Sverige

Arbets sökande

Arbets sökande ska uppvisa

- Intyg om registrering hos Arbetsförmedlingen
- Vid vistelse under 3 månader i Sverige uppvisas U2-intyg (unemployment benefits) om arbetslöshetsförmån
- Vid vistelse mellan 3 och 6 månader uppvisas förlängning av arbetslöshetsförmån från hemlandet.
- Vid vistelse *efter sex månader* och fortfarande arbetslös avgör myndigheterna rätten att stanna. Arbets sökande ska kunna visa hur aktivt arbete söks genom att visa kopior på jobbsökningar, svar från potentiella arbetsgivare, kallelser till anställningsintervjuer och liknande.
- Intyg om sjukförsäkring som gäller i Sverige

Studerande

Studerande ska uppvisa

- Antagningsbevis från erkänd utbildningsanordnare
- Intyg om sjukförsäkring som gäller Sverige
- Dokument, kontoutdrag från bank som styrker tillräcklig inkomst eller andra medel

Ekonomiskt oberoende

Den sökande ska ha tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars räkning för att inte belasta mottagarlandets sociala välfärdssystem samt har en heltäckande sjukförsäkring.

- Kan styrkas med t ex kontouppdrag från banken
- Intyg om sjukförsäkring som gäller Sverige

Samverkan och anmälan till socialnämnden, skollagen 29 kap 13 §

Barn- och utbildningsnämnden är skyldig att samverka med socialnämnden om det bedöms att ett barn far illa eller riskerar att fara illa. Bestämmelser om att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva skydd finns i 14 kap 1 § socialtjänstlagen.

Lagstiftning

- Rörlighetsdirektivet (2004/38/EG). Rätt att vistas i landet utan uppehållstillstånd för högst 3 månader. Krävs giltigt pass eller annan id-handling.

- Regeringsrättens praxis om (RÅ 1995 ref. 70) att personer som inte har för avsikt att söka arbete har inte rätt till långvarigt försörjningsstöd, men har rätt till akuta insatser från socialtjänsten om behov uppstår
- Arbetskraftens fria rörlighet (förordning EU 492/2011)

EU-länder och EES-länder

Belgien, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern, Österrike.

EES-länderna Norge, Island och Lichtenstein omfattas även genom särskilt avtal av delar av regelverket inom EU.